

## Villkoren för grundskolans genomförande

I föga förändrat skick föreligger nu skolberedningens förslag i form av en Kungl. Maj:ts proposition. Remissinstansernas väsentligaste synpunkter och krav är klart redovisade, ehuru de endast på enstaka punkter föranlett departementschefen att något modifiera beredningens förslag. Det är nu riksdagens uppgift att ta slutgiltig ställning till grundskoleförslaget, remissinstansernas yttranden och departementschefens hemställan.

I mycket väsentliga delar har grundskoleförslaget vunnit anslutning från praktiskt taget alla berörda instanser. Detta gäller exempelvis skolepliktidens längd, den allmänna målsättningen, det fria tillvalet och fackskoleorganisationen. I vissa fall har meningarna varit delade. Detta gäller framförallt högstadiets organisation, kärnpunkten i reformförslaget.

Med eftertryck har också ett stort antal remissinstanser framhållit som oefftergivliga de åtgärder, som beredningen föreslagit för att möjliggöra reformen: minskat elevantal i klasserna, ökade hjälpmedel och bättre lärarutbildning och fortbildning. LR betraktar självfallet dessa åtgärder som absoluta villkor för grundskolans genomförande. För riksförbundet framstår emellertid dessa förslag — kanske med undantag av klassminskningen — snarast som framtidslöften och följaktligen inte realiserbara inom den för reformens genomförande tänkta tidsramen. Tilltron till effekten av nya hjälpmedel, ny me-

todik och ny lärarutbildning må vara hur stark som helst och tilläventyrs delas av alla, den förblir dock endast en tro som föga hjälper oss intill dess vi har nått resultaten av ett tidsödande förberedelsearbete och en oundviklig ny pedagogisk försöksverksamhet. Dessförinnan kommer de flesta lärares undervisningssituation med all sannolikhet att bli försämrade: »Det blir bara klassundervisning under större svårigheter än förr, på en lägre nivå och med sämre resultat» enligt Historielärarnas förenings uppfattning.

Den ökade effekt och förbättrade undervisningssituation man i sinom tid kan nå genom nya metoder och nya hjälpmedel är emellertid en sak för sig — en annan är i vad mån de påverkar lärarnas arbetsbörda. Hittills har inga sakliga argument förebragts, som jävar LR:s uttalande i remissyttrandet, »att den erforderliga upp rustningen med nya typer av pedagogiska hjälpmedel samtidigt som den gör undervisningen effektivare för med sig en ökning av lärarnas totala arbetsvolym». Lärarorganisationernas katalog över skolans alla nya och ökade krav på lärarnas prestationer avfärdas i propositionen med en hänvisning till de nämnda åtgärderna och departementschefens summering blir: »Vid sammanvägande av de skilda omständigheter som kan tänkas påverka lärarnas arbetssituation — — — kommer såvitt det nu är möjligt för mig att bedöma omfattningen av lärarnas arbete generellt sett inte att

öka till följd av grundskolans genomförande.»

Så lättvindigt kan problemet givetvis inte avfärdas. Det är därför med tillfredsställelse man konstaterar, att departementschefen efter förda förhandlingar med lärarorganisationerna anbefaller den troligen enda framkomliga vägen till en lösning av lärarnas arbetsbördeproblem: en allsidig utredning under medverkan av lärarorganisationerna. Beträffande en sådan är det emellertid angeläget att framhålla, att den nuvarande undervisningsskyldigheten ingalunda utgör en acceptabel måttstock på en normal arbetsbelastning. Vi lärare har i det fallet en under årtal tillkommen avräkningsnota att presentera i och för en nollställning, som kan tjäna som utgångspunkt för beräkningen av den kommande undervisningsskyldigheten.

Alla remissinstanser tycks vara eniga om det oefftergivliga i de tidigare nämnda åtgärderna som villkor för grundskolans praktiska genomförande. Undervisningens anpassning till ett mera heterogent elevmaterial i högstadielklasserna kräver detta. För lärarna, som skall verkställa reformen, är åtgärderna dessutom att betrakta som en självklar motprestation av statsmakterna mot lärarnas ökade svårigheter i undervisningssituationen. Men detta innebär inte, att de medför en reduktion av lärarnas samlade arbetsbörda.